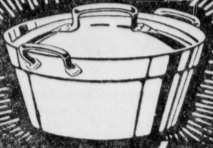

Se hvílkun Glans

opnaas
ved Hjælp af

ATA

Henkels Skurepulver

Forlovelse, Egteskab, verdensberømt Bog, 196 Sider, 1.85. — Dr. M. Fadden, amerikansk Læge: **Egteskabelig Livslykke**, 2 store Bind, kun 3 Kr. for begge B. — **Dejlige Sne**, den unge, dybsunkne Kvindes Testamente, Opdrag 10,000, 1.35. — Ford: **Hemmeligheden ved at tjene Penge**, 1.25. — Sundhedsleere, mange Oplysninger, kun 1.00. — Elvekjær: **Muntere Fortællinger**, kun 1 Kr. 25 Øre. — **Filmens Eventyr**, stort Pragtwerk med 125 Kunstfotos, kun 3 1/2 Kr. — **Ungdom og Kærlighed**, 0.75. **Solens Bogforlag, Afd. F. S. D., Odense.**

t. v. s. við at ganga samvirkisleiðina, öll framleiðsla, keypslu og solu í hendur fiskimanna, av öllum tí fiskimaðurin keypur og selur. Sjálfstæð skal ekki steingjast fyrri privatum handli; men fiskimennirnir skulu vera egnir keypslu- og solumenn. At vit eru undir dönskum valdi, föla vit ekki so nögv til, men at vit eru bundnir til kapitalin, föla vit sum ein tung byrð, ið er ivaleysa tung at bera. Okkara lív er ein framhandandi bardagi fyrri at halda okkum uppi, og tess harðari stríðið gerst, tess longur tykjust vit at koma niður; er hettar fylgjan av, at vit ikki heysta ágóðan av okkara strevi, og má tað kennast dupult so sáran, tá tað eru vit fiskimenn, ið eru livsagrin í tí føroyska samfundinum, tann stuðul, hvára Føroyalands framtíð skal byggjast.

Við sjálvir at bróta okkum slóðir kemst burtur úr óforinum, tað hjálpir lítið, hvat aðrir royna, tá vit fiskimenn ikki eru við sjálvir; at líta alt upp í aðrar hendur, er eins tað sama og sjálvir at vera við til at undirskriva okkara egna deyðsdóm. Kann vera, at tað er ein eydna fyrri okkum, at vit eru eitt sindur aftaná øðrum tjóðum, tá vit harav kunnu læra av øðrum og nýðast íð ikki at fara skeivir, har aðrir fóru skeivir, og við at ganga samvirkisleiðina, ganga vit ikki skeivir, tað hava reyndir í útheiminum prógva.

Gjøgnum samskipan fiskimanna kunnu vit sjálvir bróta okkum slóð fyrri at ganga tað nýggju leiðina, ið førir úr trælakorum til fríðmannakor, soleiðs kunnu vit sjálvir smíða okkara lagnu við at, líta á egna mátt og megi, og við at nýta tey evnir, skaparahondin hevur lagt í mannabarni. Hendan leið, samvirkisleiðin, hevur so ómettaliga nögv at týða fyrri okkum í okkara frælsishardaga fyrri hús og heim, framtíð og eydna.

Streymur.

„Løgtingsflaggið“.

Í einum blaði, »Tingakrossur«, fyrri hvønn dag kann ikki til vissar sigast — tí undir hövduinum er tað dagssett 27. nov. og nr. 46, á 2. síðu 20. nov. nr. 45, á 3. síðu 6. sept. nr. 43, so tað er ikki reiðuliga greitt at halda skil á — men í hesum blaði, við öllum hesum nummarum og öllum hesum ymisku dagssetingum — hevur ein, ið nevnr seg »forvitin«, sett fram hesar spurningar um Løgtingsflaggið:

- 1) Hvor ræður yvir Løgtingsflagginum og sigur, nær tað skal vindast á stong?
- 2) Hvi hevur Føroya Løgting danskt ríkisflagg, »splittflagg«?
- 3) Er tað loyviligt at nýta splittflagg til privat brúk?

Men »Krossurin« trýtur svar, og blaðstjórnin lovar at leggja hövðið í blot, so hann kann gerast klókari til næsta blaði. Næsta blaði er komið, men »Krossurin« er einki klókari, so hinum forvitna væntar svar uppá teir framsettu spurningar. (Kanska tað er »Krossurin« sjálvur, ið spyr, og kann, um so er, tað vera mangt ymist, ið voldir, at tað gongst so drúgt við svarinum).

Men táð hesir spurningar — óvist av hvorjum grundum — eru framkomnir í alment blaði, við tað bæði ein og annar hava at vita, hvussu tilstendur við Løgtingsflagginum og hvor ið »vundur tað á stong« o. s. fr. Tessvegna hava vit heitt á formann Løgtingsins, harra Edw. Mitens, og fregnast um hesar tryggjar »Krossa«-spurningar, og Løgtingsformaðurin svarar soleiðis:

Til fyrsta spurningin:

— Løgtingið, táð tað er saman og annars formaðurin (Landsnevndin), ræður fyrri Løgtingsflagginum — og tað er ein avtala við amtsskrivstovuna, at lei »vinda flaggið á stong« »officiell« dagar.

Til annan spurningin:

— Løgtingshúsið hevur danskt ríkisflagg, »splittflagg«, tí Føroyar eru ein partur av tí danska ríkinum, og Løgtingshúsið er ein officiellur bygningur, ið umframt at vera tinghøll Føroyinga eisini er rættarhøll, og tí Løgtingið hevur frá gamlari tíð haft slíkt flagg, og annað er ikki samtykt á Løgtingið.

Til triðja spurningin:

— Hin 22. november í ár, táð hjúnini Evensen høvdu silvurbroúleyp, lat eg undir egnari ábyrgd Løgtingshúsið flagga, tí harri Jens Evensen, ið er hálendskur konsul, hevur, eftir minari hugsan, gjort eitt

so dygdargott arbeiði fyrri bý og bygd, at hóskaði var, at Løgtingshúsið eisini flaggaði.

So vítt Løgtingsformaðurin. Eftir hesum, so er tað í reyndum Løgtingsformaðurin, ið ábyrgdina hevur viðvíkjandi Løgtingsflagginum, og er sjálvandi fyrsta líð, ið farast skal um, táð flaggsogur standa av Løgtingsstongini.

Offentligt Erhvervsomraade.

Det er overordentligt vanskeligt at danne sig et Overblik over, hvordan Tilstanden i Øjeblikket er paa den store Front mellem Plutokratiet og Demokratiet, mellem de faa rige og mangtalle paa den ene Side og de mange smaa og fattige paa den anden Side. Det er jo ikke en Front i ren militær Forstand; den lader sig ikke afmærke paa et Kort med smaa Flag paa Knaappenale, der kan flyttes efterhaanden som Kampen vælger frem og tilbage.

Kampfronten i Økonomiens Verden lader sig ikke saadan aftegne, og dog er det særdeles mærkbart for enhver, naar der sker Ændringer i Magtstillingen. F. Eks. mærker vi for Tiden alle tydeligt, at Kul-Kapitalen her i Landet har koncentreret sig og derved skudt sin Magtposition betydeligt frem — et godt Stykke ind i vore Budgetter. Det samme er Tilfældet med Petroleum og Benzin; en anden Gang maa Mælken holde for, atter en anden Gang Byggematerialer osv.

Arbejderne mærker maaske ikke altid umiddelbart paa deres Lønninger, naar Pengemagten rykker sin Position frem, thi i Tider, hvor Forbrugernes Profit stiger, sker der sjældent ligefrem Lønnedsmøntelser, men der sker det, at Arbejderens Andel i Produktionsudbyttet bliver forholdsvis mindre, og dette forekommer ganske naturligt Nutidens Arbejder at være en Urimelighed. Desuden beklippes hans Løn i saadanne »opgaende« Tider som Regel indirekte gennem stigende Priser. Han er derfor interesseret i, at der skabes andre Virksomhedsformer i Stedet for de rent privatkapitalistiske.

For at tvinge den plutokratiske Front tilbage har Forbrugere og Arbejdere i vor Tid skabt forskellige Organisationer: Brugsforeninger, Fagforeninger, den demokratiske Stat og den demokratiske Kommune. Spørgsmaalet er nu, om den plutokratiske Faktor helt igennem har taget Offensiven, med andre Ord om Pengemagten i Europa er paa Vej til at beherske os alle temmelig enevedt, saaledes som det saabenbart er Tilfældet i U. S. A.

Der kan i hvert Fald ikke være Tvivl om, at Pengemagten paa mange Omraader har skudt sin Stilling betydeligt frem, og sammenligner man Tilstandene i Almindelighed nu med Tilstandene for en halv Snæs Aar siden, faar man let det Indtryk, at denne Magt har vundet frem næsten over det hele. Under Krigen var som bekendt hele Erhvervslivet underkastet offentlig Kontrol og Regulering, og mange havde troet, at der af denne Krigssocialisme kunde udvikle sig et System af regulering og kontrolleert Fredsøkonomi, ja, adskillige nærrede endog saa den Anskuelse, at den private Kapital aldeles ikke vilde være i Stand til at gennemføre den Genrejsning af Erhvervslivet, som var saa stærkt paakrævet efter Krigens Ødelæggelser.

Imidlertid — hvis man i Tyskland forgesves spejder efter en Plan m. H. t. Udvidelsen af det Offentliges Erhvervsomraade, saa maa man endnu mere forgesves spejde efter en saadan Plan her i Landet; man kan ikke tale om nogen systematisk Fremrykning fra det Offentliges Side med det Formaal at sikre Publikum paa alle

de Punkter, hvor det for Alvor er udsat for Fremstød fra Kapitalens Side. Paa disse Punkter er det offentlige ganske vist saaledes rykket Publikum til Undsætning; »ette gælder særlig Københavns Kommunes Boligpolitik. Men meget af det, som det Offentlige har overtaget, er noget som man i Begivenhedernes Virvar er blevet hængende paa, som f. Eks. Landmandsbanken; her er Staten altsaa kommet til at overtage en stor Forretningsbank, hvis Kundekreds i Hovedsagen er en yderst broget Skare af private Forretningsfolk. Meningen med en Statsbank maa jo dog fremfor alt være at finansiere egentlige Statsformaal.

Nu vil man maaske heraf drage den Konsekvens, at Staten hurtigst muligt bør sælge sine Landmandsbankaktier. Men Konsekvensen bør selvfølgelig være, at det Offentlige i videst mulige Omfang udnytter dette fortrinlige finansielle Apparat, først og fremmest som bankmæssig Forbindelse til sine mange allerede eksisterende Foretagender (Baner, Post osv. osv.); men dernæst er det af Vigtighed at besidde et saa stort finansielt Hjelpemiddel som en Statsbank er, naar der bliver Tale om at tage saadanne ny offentlige Opgaver op, som dog i det lange Løb bliver uundgaaelige. Skal f. Eks. det danske Publikum uden videre finde sig i, at Importen af et saa uundværligt Stof som Kul monopoliseres af en privat Concern? Og dette er dog nu Tilfældet; hvor stor Præsumption vender sig af denne Sammenslutning kan man for Tiden aflæse paa »røstlisten: Kulpapirer springer ustandse i Vejret. Dette Spørgsmaal er af langt større Vigtighed end det saa meget debatterede Olie-spørgsmaal; men ogsaa dette kræver levedigt en Løsning, som det Offentlige ikke kan undgaa at blive Partner i. Priskontrol paa disse Omraader er utvivlsomt en langt mere kompliceret Foranstaltning end en Konkurrence fra det Offentliges Side, eventuelt en Monopolisering under den offentlige Hånd.

Et andet Omraade, hvor der er store Opgaver at løse — omend af en noget anden Art — men hvor ogsaa et stort finansielt Apparat er nødvendigt, er Landets Forsynings- og Elektricitets- Størstedelen af er ganske vist paa offentlige Hænder; men den kommunale Decentralisering, der hersker her, gør, at hele Apparatet — bortset fra de større Byer og visse tætbefyldte Dele af Landet — fungerer paa en antikeret og dyr Maade. Nu har Elektricitetskommissionen ganske vist foreslaet Samarbejde mellem de mange lokale Organisationer; men godt bliver det næppe, hvis ikke Staten overtager det hele. Med Nutidens Teknik maa Elektricitetsforsyningen utvivlsomt være en udpræget Statsopgave; i Tyskland gaar denne Virksomhed da ogsaa mere og mere fra Kommunerne over paa Rigets Hænder. Hvornaa mon vi her i Landet naar til, at Staten tør røre ved Kommunerne Selvstyre paa de Omraader, hvor et saadant virker ganske midedeladert. Tekniken og Trafikken har forlængst gjort Kommunegrænserne altsor snævre; naar Forvaltningens Rammer paa Trods heraf forbliver de samme, virker de som utaalige Hindringer for Livets fri Udfoldelse.

Et andet Omraade, hvor de samme Betragtninger maa anlægges, er Vejvæsenet og Autoritætsvæsenet, som uden Tvivl burde centraliseres under Jernbævesænet eller Postvæsenet. Af det, der er anført i disse to Kapitler, vil det fremgaa, at den privatkapitalistiske Udvikling i de senere Aar vel har været kolossal, og at altsaa den »plutokratiske« Faktor har vundet magt i Betydning; men at den demokratiske Faktor i den samfundsekonomiske Proees dog ogsaa har været i Aktivitet, i nogle Lande (særlig Tyskland og Østrig, foruden naturligvis Rusland) og paa visse Omraader endog saa i særdeles livlig Aktivitet, og tillige at det Offentlige

Kærkomlin jölagáva
or:
„Ungdömsangbök“
við nögvum jölasálmum.
Er at fáa í bökaböðum, hjá umboðsmönnum
»Varðans« og aðrastaðni
fyrri kr. 2.75.

rimeligvis i Fremtiden vil blive tvunget til at tage endnu flere Opgaver op, til Forsvar for det store Publikum mod altfor store Fremstød fra den koncentrerede Kapitals Side.

Til felagsmenn og sóknarformenn. Hin granskaði og samtykti rokskapur felagsins fyrri 1928 er nú sendur út til allar sóknarformenn felagsins, og eru teir pliktadír til at kalla felagsmenninar saman til fundar og leggja fram roknskapin.

Eisini hevur hvor einstakur felagsmaður rætt til at krevja sær roknskapin fyrilagan annaðhvørt á fundi ella hjá sóknarformanninum. Á sama hátt eru fylgiskjolinu til skjals hjá felagsskrivarinum; men tey verða ikki útlant.

Úr Føroyum.

Tórshavn.

Álmanakki 1930.

H. N. Jacobsens bókahandil í Havn hevur nú sent út hin føroyska álmanakkan fyrri 1930. Álmanakkin er eins fjölbroyttur og seinast, við nögvum hentum upplýsingum um mangt ið tokt kann vera, bæði á sjógv og landi. Útbúgvin er hann eisini við nögvum lýsingum. Ritstjóri er Rich. Long.

Ísvirki.

Synur lýsing her í blaðnum sýnur, so er ísvirki á Tvøroyri byrjað at keypa fisk og selja ís. Fyrsti fiskurin, ið seldur var til ísvirki, var fingin á Munkagranninum. Báturin, ið avreiddi hetta góða fiskaslagið, var úr Porkeri.

Íslendskur

motorbátur »Gunnbjörn« á veg heim, kom inn á Havnina hósardag táð hann óttaði veðri. Báturin var bygdur í Svearíki og var 20 tons stórur. Hann skal fara til Ísafjarðar.

Umboðsmaðurin.

Limur av tí danska ríkisdegiinum, landstingsmaður J. Patursson er í Føroyum. Hann kom við »Lyr« í fyrradagin.

„Sleipner“

kom til Havnar í gjár og legði at bryggjuni. Teir lótu illa at veðrinum á ferðini.

„Tjaldrið“

kom ikki til Keypmannahavn fyrr enn í fyrramorgun kl. 8. Vegna óveður var tað fyra samdøgur um ferðina.

Havnar býráð.

Býráðsfundur verður miðvikudagin komandi kl. 8. s. p.